

Nemška protestantska šola v drž. Skrb naša vlada za Nemce je neskončna. Sedaj hoče vzeti v svojo oskrbo nemško protestantsko šolo v Trstu; za to leto podpravi več učiteljskih mest; s prih. letom preide ves zavod v državno upravo. Nemški protestanti imajo nemške šole pred nosom, vendar jim da država še posebno šolo. Slovenci se zama bore za svojo šolo v Trstu. Taka je pravica v naši državi!

Rektor graške univerze in table slov. akad. društev. Rektor graškega vseučilišča je dal na črni tabli nabiti razglas, v katerem naznanja, da bo dal iz avle odstraniti table vseh akademskih društev, če bo kdo v bodoče poškodoval table slovanskih ali italijanskih akad. društev.

Proti laški univerzi v Trstu je priobčil v raznih nemških listih oster članek nemški časnikarski odbor v Trstu.

Novo šolske zahteve tržaških Nemcev. Tržaški Nemci so začeli akcijo za ustanovitev dekliškega liceja in trgovske šole. Vse nemške stranke in tudi vlada jim pojde pri tem gotovo na roko. In ako se posreči Nemeem ta načrt, pomeni to neizmerno ojačenje nemškega elementa v Trstu, ki postane s tem prav resno nevarno.

Sistemiziranje šolskega zdravstva. Občinski svet ljubljanski je sklenil, da se sistemizira mesto šolskega zdravstva v 10. čin. razredu, in sicer takoj pričetkom prihodnjega šolskega leta. Stroški za to so že stavljeni v proračun za leto 1909. Tako je prav!

Kmetijsko in bralno društvo na Zg. Ložnici pri Zalu je imenovalo povodom glavne skupščine dne 31. m. m. nadučitelja tov. Anton Petrička v Zalu, tajnika in blagajnika hmeljarskega društva, svojim člani in člankam.

Jurkovič — kandidira? V Šmarjah pri Jelsah kroži doslej še nepotrjena vest, da bo kandidiral v kmetijskih obč. Šmarje-Rogatec nadučitelj Jurkovič v Šmarju pri Jelsah.

Štiridesetletnico svojega službovanja je praznoval Boštijan Kranjc, učitelj na mestni deški šoli v Ptuj.

Razkrehnila se je pri sankanju hči nekega mariborskega profesorja, ko se je zaletela v drevo. Spodnji del telesa se ji je grozovito raztrgal. Poškodbe ima smrtonosne. Opozarjajte otroke!

Rockefeller daroval pet milijonov. Znani ameriški milijonar Rockefeller je zopet poklonil vseučilišču v Čikagu pet milijonov in ustanovil štipendije. Do sedaj je Rockefeller daroval vseučilišču v Čikagu 129.548.300 frankov.

Dva otroka sta se zadušila. Zakonska Fekus v službi grofa Wurmbranda v Ormožu sta pustila dveletno deklico in štiriletnega dečka sama doma. Med njuno odsotnostjo je pa v sobi, ne ve se kako, nastal ogenj in oba otroka sta se zadušila. Opozarjajte starše, naj pazijo na otroke!

Nemška šola v Gabrju pri Celju. Znano je, kolikokrat se je pisalo še ne pred tako davnim časom o nemški šoli v Gabrju pri Celju, ki jo je nameraval nemški „Schulverein“ ustanoviti ter je bil tudi voljan v to svrhu darovati 80.000 K, a s pogojem, da mestna občina celjska prispeva vsaj ravno toliko. A celjska občina je morala pač iz lahko umljivih vzrokov to darilo — odkloniti, katerega dejstvo je graški „Arbeiterwille“ kaj drastično ožigosal. „Narodni Dnevnik“ trdi, da hoče „Schulverein“ k prvotno nameravanemu daru dodati 15.000 kron! Bo li celjska občina darilo še dalje odklanjala? Vsekakor je stvar zanimiva, in radovedni smo, kaj tozadevno ukrenejo celjski mestni očetje. A naj že bo kakorkoli, to lahko rečemo, da bodo celjski „Nemci“ imeli prej svojo pomembnovalnico v Gabrju, nego pa Slovenci nujno potrebno novo — okoliško šolo.

Naročajte in širite naš list!

Razgled po šolskem svetu.

— **Dr. Vladislav Nehring.** V Vratislavi je umrl 20. jan. vseučiliški profesor, znani učeni slavist in poljski literarni historik dr. Vlad. Nehring, star 78 let. Pokojni je po značanski rojak in je bil od svoje promocije sem prof. slov. filologije ne vratislavskem vseučilišču. Bil je dolgo let sotrudnik Jagičev pri „Arhivu“, a je tudi drugače mnogo pisal o poljskem slovstvu v nemškem in poljskem jeziku.

— **Obiskovanje nemških vseučilišč.** Vseh imatrikuliranih dijakov na vseučiliščih v Nemčiji je bilo v zimskem semestru 1908 — 48.717, (v letnem semestru 1907/08 — 47.799). Študij poedinih predmetov je razdeljen na stopno: filozofija in filologija 12.716, pravoslovje 11.392, medicina 8737, matematika 6370, luteransko bogoslovje 2194, katoliško bogoslovje 1670, farmacija 1656. Po vseučiliščih je bil obisk nastopen: Berlin 8641, Monakovo 6203, Lipsko 4418, Bonn 3282, Vratislava 2248, Halle 2158, Göttingen 2054, Freiburg 1966, Heidelberg 1841, Maribor 1756, Münster 1676, Tübingen 1647, Jena 1419, Würzburg 1345, Geissen 1196, Königsberg 1191, Kiel 1103, Erlangen 1090, Greifswald 786 in Rostok 685.

— **Razvoj avstrijskega šolstva.** Leta 1818. je bilo v Avstriji 12.700 ljudskih javnih in privatnih šol, 18.980 učnih oseb, in sicer 16.750 učiteljev in 2230 učiteljic; v šolo je hodilo 1.425.000 otrok. Po zadnji statistiki ima pa Avstrija 20.442 šol (letos že okrog 20.700), in sicer 1360 deških, 1495 dekliških in 16.659 mešanih, 472 zasilnih, 374 ekspositor in 66 ekskurentnih šol. Na vsakih 30 let se pomnoži število šol za 40 %, t. j. za 5575 šol. Na javnih in privatnih ljudskih šolah je 7844 enorazrednjic, 5236 dvorazrednic, 2276 trirazrednic, 1550 štirirazrednic, 2145 petrazrednic, 398 šestrazrednic, 38 sedemrazrednic in 27 osemrazrednic. Nadaljevalnih tečajev, kakor obrtnih šol pod in nad 14 let starih se udeležuje dečkov in deklic okrog 161.057. Razrednih sob je v Avstriji na javnih ljudskih šolah 50.939 delavnih 626, risarskih dvoran 555, telovadnic 1650, javnih telovadnih prostorov 9878, fizikalnih sob 457 in kemičnih laboratorijev 58. Ročna dela se poučujejo na 14.676 šolah. Število solodolžnih otrok znaša 3.823.817 in sicer deklic 1.933.570, dečkov 1.910.244. Število obiskujočih na javnih in privatnih ljudskih šolah je 3.329.783, in sicer 1.674.879 dečkov, 1.654.904 deklic. Učiteljske knjižnice so na 14.313 šolah, ki imajo 1.251.538 zvezkov, šolske knjižnice so na 15.722 šolah, imajo 2.514.664 zvezkov. Moškega učnega osebja je 53.070, ženskih 36.510, skupno 89.580. V Avstriji je nad 60 let starih 995 moških moči, učiteljic pa 122. Več kot 40 službenih let ima 480 moških in 38 ženskih oseb.

Z gospodarskega polja.

— **Proračun drž. železnic** za leto 1909. je določen na 548.919.072 K dohodkov in 417.679.505 stroškov, tako da bi prebitok znašal 131.239.567 K. Pripomniti je, da so stroški jako nizko računani, in sicer za več nego 80 mil. K, tako da pravi prebitok ne preseže niti 55 milijonov. Ako se uvažuje, da odpade na amortizacijo osnovne glavnice in na plačanje obresti za posojila na leto okroglo 180 milijonov, je razvidno, da so drž. železnice pasivne za okroglo 120 mil. K.

— **Zemljiški davek.** V Avstriji pride na glavo vsako leto zemljiškega davka po 2'07 K, na Ogrskem po 3'48 K, na Nemškem po 0'84 K, v Angliji po 0'45 K, na rFancoskem 2'58 K in v Italiji 2'85 K.

Raznoterosti.

× **Samoumori v Ameriki in njih vzrok.** Leta 1881. je izvršilo v Zedinjenih državah samoumrov 650 oseb, leta 1907. pa 10.782. Na vsak milijon prebivalcev je prišlo leta 1881. le 12, leta 1907. pa že 126 samoumorilcev. V zadnjih 7 letih je bilo nad 120.000 samoumorilcev. O naraščanju samoumrov je spisal Georg Kennan temeljito študijo, kjer pravi, da je glavni vzrok za tako množico se samomore sugestija. Zato priporoča, naj bi časopisi ne opisovali tako natanko samoumrov.

× **Novi zvonik sv. Marka v Benetkah** bo dogotovljen leta 1911. Stroški so proračunjeni na 1 in pol mil. lir.

× **Tokio,** glavno mesto Japonske, ima po najnoviji statistiki 1.587.004 prebivalcev, ki so razdeljeni v 361.428 rodovin.

× **Kako spe različni narodi.** Evropejec in Amerikan spita prijetno in dobro le, če imata blazino pod glavo. Japonec leži na slamnici na tleh in si pripravi čok pod glavo, brez čoka bi spal slabo. Kitajec si napravlja dobro posteljo, toda tudi ne premehta. Dočim pri nas najlažje spimo, če imamo dovolj prostora, da iztegnemo noge, leže in spe prebivalci vročih krajev krog ekvatorja zviti kakor klopčič. Angleži spe tudi pozimi pri odprtih oknih. Rusi pa najraje na velikih pečeh v sobi. Če vstanejo, pa se kopljejo v mrzli vodi. Laponec zleze z glavo v vrečo iz losove kožu-hovine, na nasprotni strani sveta živeči vzhodni Indijec ima tudi vrečo krog glave, če spi, vendar bolj zračno in to le zato, da ga obvaruje nadležnih komarjev moskitov.

× **Prevažanje oseb po zraku.** Listi poročajo, da je družba Aeral Navigation Company v Novem Jorku sklenila uvesti z majem prihodnjega leta redno prevažanje pasažirjev po zraku in sicer od Novega Jorka do Bostona. V Bostonu ima družba celo delavnico za zrakoplove, ki bodo to službo opravljali. Kakšne vrste zrakoplovi se bodo rabili, je seveda še tajnost. To je gotovo lepa perspektiva za najbližjo bodočnost: mesto železnice ali ladije se bodo ljudje posluževali zrakoplovov!

Listnica uredništva.

M. S. v. Ž.: Poslani nekrogol porabimo prihodnj. Hvala!

Listnica upravnštva.

Zadnjemu pozivu sta se odzvala z 10 K gg. nadučitelj Janko Toman iz Moravé in učitelj Ivan Dimnik v Ljubljani. Živel nasledniki!

Upravnik.

Zahtevajte „Učiteljskega Tovariša“ v vseh lokalih, kamor zahaja učiteljstvo!

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 168. Štajersko. 39 1—1

V političnem okraju Celje se za sledeče ljudske šole razpiše službe učiteljev in učiteljic v stalno oziroma provizorično nameščenje:

1. na trirazredni ljudski šoli v Zibiki, II. krajni razred mesto učiteljice;
2. na štirirazrednici na Rečici, II. krajni razred, mesto učitelja;
3. na petrazredni dekliški ljudski šoli v Hrastniku, II. krajni razred, mesto učiteljice s stanarino letnih 80 kron in prosto kurjavo.

Pravilno opremljene prošnje je postavnim službenim potom vložiti do dne 28. svečena 1909 pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Št. 276. Kranjsko. 41 1—1

Na šestrazredni ljudski šoli v Dobropoljah se razpisuje v stalno eventualno začasno nameščenje eno učno mesto s postavnimi prejemki.

Moški prosilec imajo prednost. Prosilec, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno namešeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za šolsko službo.

Pravilno opremljene prošnje naj se službenim potom tuarsdno predlože do 20. februarja 1909. l.

O. kr. okr. šolski svet v Kočevju, dne 31. januarja 1909.

Zahvala.

Povodom prerane smrti našega preljubega sorodnika gospoda

Viktorja Jamška

učitelja v Škofji Loki,

zahvaljujemo se tem potom najpresrečnejše za dokaze toplega sočutja. Osobito pa bodi hvala slov. učiteljstvu, ki je prihitelo v tako mnogobrojnem številu od blizu in daleč, čast duhovščini, darovateljem krasnih vencev, Krškemu pevskemu zboru in pevskemu društvu „Kum“ za genljive nagrobnice, Sokolu iz Škofje Loke in vsem ostalemu občinstvu, ki je spremilo predragega rajnega na njegovem za njem potu ter nam lajšalo bridke ure.

Rajhenburg, dne 30. januarja 1909.

Rodbina Jamšek.

Vljudno priporočam p. n. učiteljstvu, krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom, kakor tudi raznim čitalnicam in ljudskim knjižnicam svojo že mnogo let obstoječo in sedaj na novo izvrstno preurejeno

knjigoveznicu

Jos. Dežman

Ljubljana, Sv. Petra nasip štev. 7.

Izvršujem vsa dela, od preprostih do najfinejših. Posebno solidno in ceno vezanje knjig za šolske, ljudske in zasebne knjižnice ter čitalnice. Vezanje raznih zapisnikov, hranilnih in drugih knjižic ter izvrševanje vseh raznih del, ki spadajo v knjigoveško stroko.

Cene sigurno najnižje.

Pri večjih naročilih znaten popust, oziroma plačam poštino od pošiljatev z dežele. Tako da naročnik radi pošiljatev nima nikalih stroškov. 3 6—4

JAN BAŠTA

v Schönbachu pri Hebu (Češko),

sloveča tvrdka za dobavo godal, svetovnoznana zaradi svoje vsestranske priznane solidnosti, priporoča p. t. gg. učiteljem in zborovodjem svoje neprekosljive koncertne in orkestralne gosle, viole, čele, base, citre, kitare prvega reda ugodno doneče in prijetnih tonov: z lesenimi ali kovinskimi stroji, dobre in trpežne strune za vsa godala, mojstrske gosli z lepim lokom in leseno škatulo (9, 10, 12, 15 gl.). Ceniki gratis in franko.

Najugodnejša prilika za nakup. Vsaki instrument se pred odpošiljanjem strokovnjaško preizkusi.

Stare gosli in čela se zamenjuje za nove. Prva prodaja gramofonov in najpopolnejših ploč.

Velečeni gospod! Poslane gosli so me po svoji ukusni obliki in vsled prijetnega glasu popolnoma zadovoljile! Mislim, da je dolžnost vsakega zavednega Čeha, da naroči svoje potrebščine pri Vaši cenj. firmi, ki ne more iz njo tekmovati nobena inozemska tvrdka. Želim Vam mnogo uspeha in ostajam prijateljsko vdan!

Fr. V. Mohapl, ravatelj, L. 29./XII. 1906.

Ne kupujte pod roko od prekupeev, obrnite se najprej in naravnost na naše tvrdko!

P. T. Jan Bašta, Schönbach! 33 10—3

Morem Vam sporočiti, da mi ugaja poslani bas radi lepega glasu in primerne cene. Pošiljam Vam zadnje odplačilo z zagotovilom, da ste me popolnoma zadovoljili.

Borovany u Olešnice, 2./I. 1908.

A. Zimmermann, ravatelj.

Na tisoče pohvalnih pism svedoči gg. učiteljem in zborovodjem o kakovosti in primernosti mojih instrumentov.

Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo svoje oglase v Učiteljskem Tovarišu.

Anton Šarc

Ljubljana, Sv. Petra cesta 8.

Špecialna trgovina za opreme nevest. Moško, žensko, otroško in perilo za novorojence se po meri izdeluje solidno in najceneje. — Platno vseh širin za telesno in posteljno perilo, namizni prtii, serviete, garniture za kavo, bele in barvaste, brisalice, žepni robci, brisalne rute, šifon, širting, kreton, batist itd. itd.

Najnovije modele za perilo radi pokažemo na ogled. — Švicarske vezanine.

Strogo solidno blago. Niske stalne cene. Gg. učiteljem in njih rodbinam 5% popusta.

Svetloikalnica:

23 42—6 Kolodvorske ulice št. 8.

Modno blago

voleno in pralno, damsko in moško, platno, damasti, namizni prtii, brisače, blago za srajce in vsakovrstno drugo platneno in pavolnato blago stalnobarvni

zefiri in barhetni flaneli

porekranih modnih vzorcev za srajce, oblaci itd. samo dobre, preizkušene kakovosti priporoča

Razpošiljalnica za platno in modno blago

V. J. Havliček a bratr

Podobrati na Češkem.

Mnogo pohvalnic. Naročila za več nego 15 K pošiljamo poštine prosto. Zavitek s 40 metri pralnega blaga za 18 K franko.

Pišite po vzorec!

9 21—4

Prva avstro-ogr. c. in kr. priv. ameriška tovarna Cottage-Organs in orgelj-harmonijev. 36 52 2

Najboljše orgelj-harmonije

obeh sistemov izdeluje in pošilja najceneje

RUDOLF PAJKR & Komp.,

Kraljevi gradec št. 120 (Češko).

Zaloge: Dunaj, Praga, Budimpešta.

Harmonije na pendel obeh sistemov in vseh velikosti, z natančno orgeljsko mensuro za cerkve, semenišča in kot orglje za vajo.

Pošilja se poštine prosto do zadnje železniške postaje. Gospodom učiteljem visok rabat. Delna odplačila od 8 K dalje.

Cenovniki gratis in franko.

Odlikovana

Prva kranj. tvornica klavirjev

Ljubljana, Hilšerjeve ulice št. 5 blizu Gradišča

Rudolf A. Warbinek

priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja solidno narejene pianine, klavirje in harmonije tudi samoigralne

za gotov denar, na delna odplačila ali naposodo.

Poprave in uglaševanja se izvršujejo točno in računijo najceneje. 1 5—5

Največja tvornica na jugu Avstrije

Jamstvo 6 let. Eksport v vse dežele.